

Μακεδονικά

Τόμ. 23, Αρ. 1 (1983)

Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822)

Αθαν. Αγγελόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.356](https://doi.org/10.12681/makedonika.356)

Copyright © 2014, Αθαν. Αγγελόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αγγελόπουλος Α. (1983). Νικολάου Κρουσουλούδη, Ο βίος και το έργο του εθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822). *Μακεδονικά*, 23(1), 415-416. <https://doi.org/10.12681/makedonika.356>

γίστηκε ἀπ' τὴν Κοινότητα καὶ τὰ μοναστήρια καὶ στάλθηκε τὸ μὲν πρωτότυπο στὸν βασιλέα Κωνσταντῖνο "τὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διάδοχον τῶν αὐοιδίμων Αὐτοκρατόρων, τῶν ἱδρυτῶν τῶν ἱερῶν μονῶν", ἀντίγραφα δὲ στὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, σὲ ὅλες τὶς κυβερνήσεις τῶν Ὀρθοδόξων κρατῶν καὶ στὰ μέλη "τῆς ἐν Λονδίῳ Πρεσβυτικῆς Συνδιάσκεψης". Ἡ εἰκόνα τοῦ "Ἄξιόν Ἔστι" τυπώθηκε καὶ στὶς ἐπίσημες ὁμολογίες τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931, μετὰ τὴν ἀνεκτίμητη προσφορά ἀπ' τὰ μοναστήρια τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν ἀγιορειτικῶν μετοχιῶν πρὸς ἀποκατάσταση τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Τὸ 1963, μὲ ἀφορμὴ τὸν ἐπίσημο ἑορτασμὸ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡ πάνσεπτη εἰκόνα μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ μὲ τὴ συνοδεία μητροπολιτῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τὸν ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν, τῶν διακονητῶν τοῦ Πρωτάτου κ.ἀ., μεταφέρθηκε στὴν Ἀθήνα, ὅπου τὴν ὑποδέχθηκαν μὲ ἐξαιρετικὲς τιμὲς, βαθύτατη εὐλάβεια καὶ συγκίνηση. Πλήθος πιστῶν τῆς πρωτεύουσας εἶχαν ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ προσκυνήσουν τὴ σεβάσμιμα καὶ ἱστορικὴ εἰκόνα, ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ ἱερὸ λίκνο τῆς. Ἀπὸ τὶς 35 εἰκόνας ἀξιολογότερες εἶναι οἱ εἰκόνας-ἀντίγραφα «Ἄξιόν Ἔστιν», ἱστορικὴ δὲ καὶ ἔθνικὴ σημασία ἔχει ἡ ὑπ' ἀριθμ. 25, ποῦ παριστάνει τὴν εἰκόνα «Ἄξιόν Ἔστιν», σὲ ὁμολογία τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931. Στὴν ὁμολογία αὐτὴ γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία. Ἐθνικὸν ἀγιορειτικὸν δάνειον 6% τοῦ 1931 (νομ. 5377). Ὁμολογία ὑπ' ἀριθμ. 4 ἔτι δραχμ. 900.000 ἐκδιδομένη δυνάμει τοῦ ἀνωτέρου νόμου 5377 καὶ τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1933 Προεδρικοῦ διατάγματος. Δυνάμει τοῦ παρόντος τίτλου καὶ συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθμ. 288/933 ἀπόφασει τοῦ προέδρου τῶν ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἐφετῶν ἐκδίδεται κατὰ τοὺς παρακατιόντας ὅρους τῆς γενικῆς ὁμολογίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ἡ παρούσα ὁμολογία ὀνομαστικῶς κεφαλalaὶν ἐκ δρχ. ἑνεακοσίων χιλιάδων ἐπὶ τόκῳ 6% ἐτησίως συνιστωσῶν τὸ τμήμα τοῦ μετοχίου Πλεῦκος. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δηλοῖ καὶ ὑπόσχεται ὅτι τὴν 15 Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, θέλουσι καταβάλλεσθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὴν ἀνωτέρω μονὴν ὅ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου κεφαλαίου ἀντιστοιχοῦντες ἐτήσιοι τόκοι ἐκ δραχμῶν πενήντην τεσσαράντην χιλιάδων (54.000). Γίνεται μνηεὶα ὅτι καταβληθέντων τῶν μέχρι τῆς 14 Ἀπριλίου 1933 ὀφειλομένων τόκων ἡ δυνάμει τῆς παρούσης ὁμολογίας ἀπορρέουσα ὑποχρέωσις πληρωμῆς τοιούτων ἀρχεται ἀπὸ τῆς 15 Ἀπριλίου 1933. Κείμενον γενικῆς ὁμολογίας. Πρὸς πληρωμὴν τοῦ τμήματος τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων τῶν ἱ. μονῶν Ἁγίου Ὄρους ἐπετρέπη δυνάμει τοῦ νόμου 5377 ἡ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκδοσὶς ὁμολογιακοῦ δανείου, ὀνομαστικῶς κεφαλalaὶου ἴσου πρὸς τὸ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ρηθέντος νόμου ἐξευρισκόμενον τμήμα. Αἱ ἐν λόγῳ ὁμολογία ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῶν εἰσὶν κατὰ ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν ἀνεπίδεκτοι οἰασθῆναι μεταβιβάσεως, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου θεωρεῖται πάγιον ἀποδίδον ὡς ἐκ τούτου διηνεκῆ σταθερὰν πρόσδοον. Ἐν Ἀθῆναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1934. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Δ. Χέλμης. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοσίου χρέους (ὑπ. δυσ.).» Εὐχὴ μας εἶναι ὃ Ἁγιορείτης λόγιος μοναχὸς Ἰουστίνος νὰ προσφέρει στὴν ἔρευνα καὶ ἄλλους παρόμοιους ἱστορικοὺς-πνευματικοὺς καρποὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιο Ὄρος.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Νικολάου Κρουσουλοῦδη, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἔθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822), Θεσσαλονικὴ 1931, σσ. 224 + 12 εἰκ.

Ὁ συγγραφέας, Χίος τὴν καταγωγή, καταπιάνεται μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον θέμα ἀποκα-

θιστὰ πρῶτος αὐτὸς πληρέστερα τὸν βίο καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἔθνομάρτυρα μητροπολίτη Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου καὶ συμβάλλει ἔτσι μαζὶ με ἄλλους στὴ σωστὴ προβολὴ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἀγῶνες τοῦ Γένους ἐπὶ τουρκοκρατίας. Σὲ τρία βασικὰ μέρη ἀσχολεῖται, πρῶτον με τὴν ἀρχικὴ σταδιοδρομία τοῦ ἔθνομάρτυρα με τὸν τίτλο «Ὁ Παντολῶν Φραγκιάδης» (σσ. 33-51), στὴ συνέχεια στὸ δεύτερο μέρος ἀναφέρεται στὴ δράση του τὴν ἐπισκοπικὴ, τὴν πνευματικὴ καὶ τὴν ἔθνικὴ ποὺ καταλήγει στὸ μαρτύριό του με τίτλο «Ὁ μητροπολίτης Χίου Πλάτων» (σσ. 55-138) καὶ στὸ τρίτο ἐπεκτείνει τὴν ἔρευνα τῆς καταξίωσης τοῦ ἔθνομάρτυρα κληρικοῦ μέχρι σήμερα με τίτλο «Μνήμη τοῦ ἔθνομάρτυρος Πλάτωνος» (σσ. 141-172). Σπουδαία νέα συμβολὴ τοῦ συγγραφέα εἶναι ἡ δημοσίευση σὲ παράρτημα 21 ἐγγράφων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 15 γιὰ πρώτη ἔρχονται στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, κατὰλληλα ὑπομνηματισμένα. Ἡ βιβλιογραφία ποὺ προηγεῖται εἶναι πλήρης (σσ. 12-28), τὸ δὲ εὑρετήριο ποὺ κατακλείει τὴν ἔργασία (σσ. 201-247) ἀρκετὰ καταποτιστικό. Ἀπὸ τὶς φωτογραφίες ποὺ δημοσιεύονται συγκίνηση προκαλεῖ ἡ ὑπ' ἀριθμ. 10, ποὺ δείχνει τὴν εἴσοδο τῆς σκοτεινῆς φυλακῆς τοῦ Φρουρίου Χίου, ὅπου κλείστηκε ὁ ἔθνομάρτυρας Πλάτων τὴν 28 Ἀπριλίου 1821 καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία ὁδηγήθηκε στὴν ἀγχόνη μετὰ ἓνα ἔτος, τὴν 23 Ἀπριλίου 1822. Στὸν φιλόπονο ἔρευνητὴ εὐχόμεστε νὰ συνεχίσει τὶς ἔρευνές του πᾶνω στὴν ἴδια προσωπικότητα, γιὰ νὰ καλύψει μερικὰ ἀκόμα βιογραφικὰ κενὰ, ὁλοκληρώνοντας ἔτσι τὴν ἀξιόλογη, οὕτως ἢ ἄλλως, ἔργασία του.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Ράπτη, Πιερίκα Χρονικά, Κατερίνη 1983, σσ. 240.

Εἶναι τὸ πρῶτο τεῦχος ποὺ ἐκδόθηκε στὴν Κατερίνη με ἐπιμέλεια καὶ διεύθυνση τοῦ Λιβαδίτη φιλολόγου καθηγητῆ Γ. Ράπτη καὶ με τὴ συμπαράσταση τῆς Πολιτείας, συγκεκριμένα τῆς καθηγήτριας Μαρίας Ἀρσένη, Νομάρχης Πιερίας, ποὺ καὶ γι' αὐτὸ ἔχει τὸ τεῦχος αὐτὸ στὴν ἀρχὴ τὸν χαιρετισμό της. Κάθε ἐκδοση ποὺ προβάλλει τὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ κάποιου τόπου πρέπει νὰ καλωσορίζεται θετικὰ ἀπὸ τὸν ἔρευνητὴ. Ἡ Πιερία ἐξάλλου εἶναι ἓνα διαμέρισμα, τὸ ὁποῖο ἔχει ἀγνωστα ἀκόμη πολλὰ ἱστορικὰ ἀποθέματα ποὺ περμένουν τοὺς ἱστορικοὺς ἔρευνητές. Μέχρι τώρα ἔχουν γίνε, κύρια ἀπὸ τὸ 1954 κ.έ., δηλαδὴ ἀπὸ τότε ποὺ σὰν πνευματικὸς ἡγέτης τοῦ τόπου ἐκλέχτηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὡς μητροπολίτης Κίτρους ὁ Βαρνάβας Τζωρτζάτος, ἀξιόλογες προσπάθειες πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς προόδου τοῦ τόπου καὶ ἔχουν ἐκδοθεῖ γενικῆς καὶ εἰδικῆς ἔργασίας γιὰ τὴν Πιερία, ὅλες στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ ἀξιοπρόσεκτες. Σὰν συνέχεια αὐτῆς τῆς συνολικῆς προσπάθειας βλέπουμε με πολλὴ χαρὰ καὶ τὴ νέα αὐτὴ πνευματικὴ καρποφορία. Ὁ συγγραφέας με πολλὴ δρεξὴ καὶ καλὴ μέθοδο θέλει σὲ ἔξι μέρη νὰ μᾶς δώσει στὴν ἀρχὴ γεῦση ἀπὸ τὴν ἱστορία (σσ. 9-48), τὴ μυθολογία (σσ. 49-78) τῆς Πιερίας καὶ νὰ προβάλλει ἀγνωστες πτυχές τῆς ζωῆς της, ὅπως τὶς ἀποκαλύπτουν γνωστοὶ συγγραφεῖς (π.χ. Δ. Παντερμαλῆς, Κ. Ρωμαιοῦ, Στ. Παπαδόπουλος) καὶ νὰ ἐπιμεινὶ ιδιαίτερα στὰ λαογραφικὰ στοιχεῖα της, παλιὰ καὶ νέα, ἐντόπια καὶ προσφυγικὰ (σσ. 93-134). Τελειῶνεται με τὶς «λογοτεχνικῆς σελίδες» (σσ. 137-188) καὶ με τὸν «παλμὸ τῆς ἐπικαιρότητας» (σσ. 191-236). Εὐχὴ μας εἶναι νὰ ἔχει ἀνοδικὴ πορεία ἡ ἐκδοση αὐτὴ καὶ νὰ εἶναι ὄχι μόνο συλλεκτικὴ, ποὺ καὶ αὐτὸ πρέπει, ἀλλὰ νὰ γίνε καὶ ἔρευνητικὴ γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ εἰδικὸς νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ καὶ ὡς πηγὴ ὅταν θέλει νὰ ἀσχοληθεῖ με τὴν Πιερία.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ